

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VIII. De Scandalo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

dubia, & nullum dubium Nocuenti : sic enim & non aliter expedit obligari.

599. Circa Necesitatem proximi & corrigentis damnum, notant DD. eam vel nunquam, vel raro esse extremam; qualis esset, si ignoraret Media necessaria salutis, tunc enim illi non tam correctio, quam instructio, aut Medij exhibitio necessaria est. Quando verò est in gravi necessitate constitutus, nec tamen, si non corrigatur, statim periturus, non teneris corrigere cum gravi tuo damno, vel incommodo, quale etiam esset gravis verecundia, quæ etiam à viro gravi non facile vinci posset.

600. In modo corrigendi, servandus est ordo quem & ratio naturalis, & declaratio Christi Domini apud Matthæum præscribit, ut nimirum primò fiat correctio occultè, nemine alio conscio. Quod si non profecerit, adhibeat vnum alterumve correctionis socium; si neque hos curaverit, denuntiet Ecclesie. Est, inquam, hic ordo servandus, si delictum sit occultum, & sic emendandum speretur, nec boni communis, aut Regulæ alicujus Religionis, in qua Religiosi quoad hoc juri suo cedunt, aliud postulent.

CONTROVERSIA VIII.

De Scandalo.

601. **S**candalum definitur : Opus minùs rectum (hoc est vel malum, vel speciem mali habens) præbens proximo occasionem ruinæ spiritualis, hoc est peccati.

Duplex est Scandalum. Activum (& hoc solum est scandalum propriè dictum, paulò antè definitum) & Passivum, hoc est, ipsa actualis ruina proximi; quæ quando provenit ex opere licito, nec speciem mali habente, est Scandalum purè passivum. Ad Scandalum activum requiritur, ut appareat mihi probabile, securam proximi ruinam; unde si hoc non potest probabiliter timeri, non committitur Scandalum, etiam si ruina sequatur (nisi directè ruina intenderetur, ut mox dicam) sicut neque committitur, si non sequatur occasione illius operis.

602. Scandalum ergo Activum ex duplici intentione potest procedere, directâ scilicet, & indirectâ. Directa iterum duplex esse potest; vel ex odio proximi, intendendo ejus ruinam quâ talem; vel non ex odio proximi, sed ex aliquo commodo & gustu, quem inducens inde consequi intendit, ut si quis faminam sollicitè ad peccandum. Indirecta intentio est, quando quis prævisio periculo lapsus alieni, hoc non obstante operatur. Diversitas harum intentionum variat Speciem peccati scandali, imò, si directâ sit intentio, contrahitur etiam Species illius pec-

cati, quod in proximo intenditur, ut tractatus de Sacramento Pœnitentiæ.

603. Scandalum purè passivum est nec duplex : Pharisaicum, hoc est, quando proximus nullo sibi dato scandalo activo, ex propria malitia & perversa voluntate ruit, ut Pharisei condemnantes Christum, quod manducaret cum peccatoribus, quod alijs beneficiens non teneret Sabbathum &c. Scandalum pusillorum est, quando proximus ex opere alioquin licito sumit occasionem ruinæ, vel quia ignorat opus licitum, hic & nunc, vel quia fragilis est : ut, si quis et honesto ornatu mulierum peccandi occasum sumat. Nunc

604. Quæritur 1. An omne peccatum publicè & notoriè factum, habeat speciem malitiam Scandali, ita ut non satis sit in confessione explicari Speciem principalem illius peccati, & Luxuriæ, sed etiam dicendum sit, peccatum hunc publicum. 2. Affirmativè, si peccans ad hoc circumstantiam advertit. Nam omne peccatum publicum habet hoc, ut saltem partialiter inducat laxitatem, & majorem peccandi libertatem, & verecundiam : adeoque habet probabilem commotionem cum aliqua proximi ruina.

Quæritur 2. An quandoque liceat exgratâ causâ, v. g. ut te indemnem serves, permittit peccatum alterius, quod impedire posses. 3. Affirmativè. Exemplum. Maritus habens solutam suspitionem de adultero cum sua uxore, potest se occultare cum testibus, ut proci in delictum deprehendatur, & ipse possit facere divortium. Non enim tenetur cum tanto suo incommodo quod in cohabitatione patitur, impedire alterius delictum.

606. Quæritur difficultis 3. An ex tali fine liceat positivè offerre alteri occasionem peccandi. v. g. an mulier ab alio sepe molestam sollicitationem patiens, possit ex consensu mariti in æquivocare, & dicere proco : contenta sum, ut tali horâ venias, ostium erit apertum : quæ verba significare quidem possunt acceptationem peccaminosam oblati adulterij, potest tamen eorum verborum veritas salvari, etiam si non adit talis animus : quia potest mulier esse contenta ut ostium ingrediatur, ut à marito deprehendatur, & accusetur, sicque mulier redimat vexationem, sicut legitur de S. Bernardino. Licet affert Jo. Sanchez & Petrus Navarr. Negat communis sententia, putans talem positivè cooperari directè peccato. Sa, Thom. Sanchez, Bonac.

607. Ego distinguendum puto. Si enim hæc occasio offeratur eo animo & intentione, ut alter ad peccatum inducatur, & hac occasione tatur, non licet, & vera est secunda Sententia quia talis directè & practicè intendit peccatum alienum. Si verò talis animus absit, neque

lier optet acceptari occasionem, offert tamen tantam actionem indifferentem, sicut qui à faneratore mutuum petit; tunc prima Sententia vera videtur; sed in praxi non est suadenda, ob periculum perverse intentionis.

608. Quæritur 4. An peccet peccato Scandalis suadens minus malum, illi, qui jam determinatus est facere aliud majus malum. Conveniunt DD. hoc licere, si Minus malum sit inclusum in Majore; vt si volenti occidere, suadeas, vt vulneratione non lethifera contentus sit. Quando autem minus non continetur in majore, tunc magis dubium est. Et quidem in materia Iustitiæ specialis est difficultas, de qua suo loco dicam. Nunc autem loquendo de alia materia, multi sunt qui hoc negent licere, quos sequitur Palao, qui tamen cum alijs concedit, licere tunc proponere præcisè talem veritatem, quâ alterum instruas, minus peccatum esse v.g. Fornicari quàm adulterare.

609. Quæritur 5. Quandonam peccent femina, ornando se cultu externo corporis. R. Peccare mortaliter, si tali ornatu se ornent, quo sciunt, alios ad illicitos amores commoveri solere, & tali ornatui non nisi vanum aliquem finem præfigunt: secus si honestum finem intendunt, qualis esset, servare morem patriæ. Prioris partis ratio est: quia quivis tenetur graviter, impedire alterius ruinam gravem, si sine notabili suo incommodo potest; quod in priore casu non apparet, adest tamen in secundo.

610. Quæritur 6. Quandonam liceat vendere indifferentia ad Bonum & Malum vsum, vt Venenum. R. Ea quæ communiter ad malum vsum destinantur, non licet vendere, nisi mora-

liter constet, ex qualitate personæ, vel modo petendi, non fore vsum illicitum. R. 2. ea quæ communiter solent in bonum vsum adhiberi, vt arma, licitè venduntur, quamdiu non constet, eumentem abusurum: quodsi hoc constaret, & posset sine incommodo gravi venditio negari, neganda esset.

611. Quæritur 7. Quandonam liceat ab altero petere aliquid, quod secundum se indifferens est ad malum & bonum, sed tamen scitur, alterum non nisi cum peccato præstiturum, v. g. quandonam liceat petere mutuum ab Usurario, Sacramenti administrationem à peccatore, Juramentum, à perjurato. R. Tunc solum licere, quando gravi necessitati & damno cavendo est necessaria talis petitio. Pari modo excusantur Famuli, captivi, filijque, cooperantes operatione ex se indifferenti, Domino, vel Patri ad peccatum, vt deferendo litteras amatorias, ducendo meretricem ad domum, remigando apud Turcas contra Christianos pugnantes, caupones vendentes vinum sese inebriaturis, Symphoniaci lufiores &c. quæ omnes operationes & his similes, non intrinsecè malæ, possunt cohonestari ex quadam necessitate, & incommodo gravi aliquin imminente.

612. Quæritur 8. An aliquando opus bonum non præceptum, omittendum sit ad cavendum alterius scandalum. R. Si scandalum ex fragilitate communi contingeret, vel ex ignorantia, tunc vel esset monendus proximus, vel opus differendum, vel etiam, si res exigat, omittendum. Et hæc de his facilioribus satis.

FINIS TERTII LIBRI.

CONTRO.

